Federatie van Gezondheidszorgpsychologen en Psychotherapeuten

Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG-beroepen

Voorgenomen advies Aansluiting master – Gz-opleiding 9 oktober 2019

Inleiding

Kwaliteit van zorg: Doel en uitgangspunt: Een optimale kwaliteit van zorg en leven voor mensen met psychische of pedagogische problemen wordt geborgd door een goede opleiding van de professionele hulpverleners. Uiteraard betreft een goede opleiding de inhoud, de kennis en competenties van de hulpverleners, maar het gaat ook om de organisatie en doorstroming in de keten van opleidingen van masterniveau naar Gz-psycholoog, en verdere specialisatie als klinisch (neuro)psycholoog.

Een directe aansluiting tussen de universitaire klinische Masteropleidingen en de Gz-opleiding is een van de doelstellingen die voortkwam uit een conferentie bij het ministerie van VWS op 7 maart 2018. Ook in het Bestuurlijk Akkoord GGZ 2018-2022 is als doel opgenomen te komen tot een directe aansluiting tussen de universitaire psychologische opleidingen en de vervolgopleiding tot Gz-psycholoog. De Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG-beroepen (hierna Opleidingsraad) heeft dit opgepakt.

Projectgroep

Na de conferentie van 2018 werd een werkgroep met vertegenwoordigers uit het veld ingericht. Deze werkgroep werd bij de instelling van de Opleidingsraad als projectgroep onder de Opleidingsraad gebracht. In de projectgroep waren de direct betrokkenen vertegenwoordigd uit de volgende gremia, hoofopleiders van de opleiding tot Gz-psycholoog, zowel voor de V&O- als de K&J-variant, praktijkopleidingen, opleidingsinstellingen en conventen van hoogleraren van de diverse masters die leiden naar de GZ-opleiding (te weten Klinische Psychologie, Klinische Ontwikkelingspsychologie, Orthopedagogiek en klinische Neuropsychologie).

Gestructureerde aanpak

Eerst werd door de projectgroep een zogeheten 'Argumentenkaart' opgesteld, waarin aanleidingen en omstandigheden aan bod kwamen die aanpassingen in de opleidingsstructuur nodig maken. Vervolgens leverde een invitational conference van de Opleidingsraad in februari 2019 waardevolle input uit het veld op, evenals verschillende draagvlakrondes. In juni rondde de projectgroep het advies af, dat op 18 juli 2019 in de Opleidingsraad is besproken. De Opleidingsraad achtte het toen nog wel van groot belang dat een aantal direct betrokken partijen in een consultatieronde hun visie op het advies konden geven, met het oog op de gewenste constructieve ontwikkeling, uitvoering en samenwerking voor de langere termijn. Medio september zijn de reacties ontvangen en verwerkt in dit advies.

Het advies

Vastgesteld kan worden dat er veel werk is verzet en dat zowel uit de projectgroep als uit de consultatierondes is gebleken dat inmiddels een proces gestart is dat een vervolg verdient; het advies van de projectgroep bevat daartoe diverse waardevolle elementen.

Als kern van haar advies stelt de projectgroep voor om een Model van Logistieke Aansluiting (MLA) als basis te hanteren voor directe aansluiting. De projectgroep komt tot dit voorstel voortvloeiend uit de analyse van bestaande plannen voor aanpassingen van masteropleidingen en mogelijkheden tot betere aansluiting tussen de masteropleidingen en de Gz-opleiding, alsmede uit de gesprekken met diverse betrokken partijen en personen.

De Opleidingsraad constateert dat naar het oordeel van de meeste partijen in de projectgroep het MLA de gewenste aanpak is, omdat het een haalbare keuze betreft die binnen een afzienbare termijn kan worden gerealiseerd. Het MLA vergt geen ministeriële verschuivingen van wet en regelgeving omtrent master en gz-opleiding, geen verschuiving in financieringsstromen en het zal onder voorwaarden van goede afstemming met betrekking tot selectie van kandidaten en zorgvuldige capaciteitsramingen het capaciteitsprobleem reduceren

CONCEPT

tot nul en zorgen voor het op termijn snel beschikbaar komen van Gz-psychologen zonder wachttijd. Tegelijkertijd nodigt dit model uit tot meer inhoudelijke afstemming van het gehele leertraject van de psy-BIG opleidingen.

Voortvloeiend uit en in aanvulling op dit advies blijken er wel enige aandachtspunten te zijn die nader uitgewerkt en ingevuld moeten worden.

Aandachtspunten

Draagvlak
Uit de consultatieronde op basis van dit advies blijkt dat de betrokken veldpartijen de voortgang om te komen tot een betere aansluiting steunen en daar aan willen bijdragen. Echter, de ideeën op welke manier dit nu het beste gerealiseerd kan worden, blijven ook verschillen, uiteraard als functie van de specifieke achtergrond van de geconsulteerde. Daarmee lijkt het van groot belang te zijn dat de betrokken ministeries (VWS en OCW) het proces van een meer directe aansluiting faciliteren en zo expliciet ondersteunen; van meet af aan structurele afstemming met deze ministeries is essentieel.

Aantal en toewijzing opleidingsplaatsen
Zoals benoemd in het Bestuurlijk Akkoord en in alle draagvlakgesprekken, ervaren alle partijen een structureel en actueel tekort aan Gz-psychologen en opleidingsplaatsen. Hier spelen ook de beschikbaarheidsbijdragen een belangrijke rol, die tot dusver te beperkt gebleken zijn. Een tweede punt is de 'flexibiliteit' in de toewijzing: regelmatig is de wens geuit om de bijdragen meerjarig toe te wijzen, opdat bijvoorbeeld meer geïnvesteerd kan worden in een goed opleidingsklimaat. Tenslotte wordt vaak geadviseerd om toe te werken naar het uitsluitend opleiden op grond van 'beschikte' opleidingsplaatsen. Dit sluit aan bij de overige academische art. 3-opleidingen.
Met betrekking tot de op te leiden aantallen, constateren we dat de raming van het Capaciteitsorgaan kennelijk niet of onvoldoende rekening houdt met de volgende feiten en omstandigheden:

- Een deel van het werk van Gz-psychologen wordt gedaan door masterpsychologen, waarbij de verhouding tussen regie en uitvoeringsaspecten van het werk niet altijd goed aansluiten bij de zorgvraag;
- Ongeveer een derde van het totaal aantal opleidingsplaatsen betreft, in tegenstelling tot de andere Artikel 3 Wet BIG-beroepen, zogeheten particuliere plaatsen. Dit substantiële deel van het totale aantal opgeleiden wordt niet vanuit beschikbaarheidsbijdragen opgeleid en dus, niet of onvoldoende gezien en meegenomen in de raming door het Capaciteitsorgaan. Deze 'particuliere' plaatsen gaan ten koste van zorggeld en leiden tot extra druk op het werk en de opleiding.

De Opleidingsraad merkt op dat Gz-psychologen voor uiteenlopende **sectoren en doelgroepen** worden opgeleid. De toewijzing zou in aantallen en hoogte meer rekening moeten houden met die variatie, zodat meer recht wordt gedaan aan de praktijk en een betere afstemming van het aanbod op de vraag ontstaat.

De Opleidingsraad adviseert dan ook om het Capaciteitsorgaan te vragen om, gegeven bovenstaande, met enige spoed een herziene raming af te geven over het aantal benodigde Gz-psychologen (en specialisten). In dit kader dient ook nagegaan te worden in welke mate de praktijkopleidingsinstellingen de eventueel verhoogde aantallen kunnen accommoderen.

Afstemming curricula; verbinding wetenschap – klinische praktijk; stip op de horizon
Het voorstel van de projectgroep vraagt een intensieve samenwerking tussen diverse partijen. Dit geldt met name bij de invoering van de selectie voor de Masteropleiding en de afstemming van het gehele traject, van Master t/m Gz-opleiding. De Opleidingsraad acht een goede sturing bij de selectieprocessen van groot belang voor een succesvolle, duurzame aansluiting, zowel inhoudelijk als vanuit het oogpunt van doelmatigheid.

Het doel is te komen tot een efficiënt, kwalitatief hoogstaand en goed geïntegreerd curriculum dat het gehele leertraject beslaat, startend met de Master en eindigend met het voltooien van de Gz-opleiding. Een belangrijk element hierbij is de continue, wederzijdse verbinding tussen wetenschap en klinisch werk van de Gz-psycholoog).

De Opleidingsraad acht het wenselijk dat er een structurele vorm van afstemming komt voor de samenstelling van het volledige curriculum, net zo goed als in de afgelopen jaren een landelijk Opleidingsplan en Toetsboek is ontwikkeld door de hoofdopleiders samen, voor de Gz-Opleiding. Dit komt de kwaliteit en doelmatigheid van het gehele traject ten goede.

Er is veel behoefte aan een duurzame oplossing, een visie op de 'stip aan de horizon'. Met een gestructureerde samenwerking en afstemming van curricula kan die stip al inhoudelijk invulling krijgen. 'De stip' zal ook in de door de Opleidingsraad te formuleren Visie op Opleiden in 2030 worden meegenomen.

Overige punten van aandacht

De "directe aansluiting".
Het oordeel dat de huidige opleidingssituatie niet ideaal is in het licht van het realiseren van optimale kwaliteit van zorg, en het doel om de aansluiting tussen master en Gz-opleiding te verbeteren wordt breed gedeeld. Wel zijn er verschillende visies op de aard en de duur van de periode tussen de uitstroom van de master en de instroom in de Gz-opleiding. Geconstateerd is dat er weliswaar een model geadviseerd wordt voor verbetering van de aansluiting, het MLA, maar dat er nog operationele vragen leven die nadere uitwerking vragen voordat tot brede implementatie kan worden overgegaan. In dit verband is ook geconstateerd dat er betrekkelijk eenvoudig in de logistiek al verbeteringen mogelijk zijn. Het doel van dit project was de realisatie van een "directe aansluiting", zoals ook benoemd in het Bestuurlijk Akkoord. "Direct" laat niet veel ruimte; de Opleidingsraad vindt dan ook, net als de projectgroep, dat het uitgangspunt van "direct" moet zijn dat studenten zo snel mogelijk na de masteropleiding de Gz-opleiding instromen. De aansluitingsperiode is dan maximaal een jaar, rekeninghoudend met praktische omstandigheden. Langere intervallen doen afbreuk aan de doelstelling en maken een verschil met de huidige praktijk (behalve wellicht meer grip op het traject) te weinig significant.

Het 'stuwmeer'.
Een van de vaak gesignaleerde problemen, is het inmiddels ontstane 'stuwmeer' aan wachtende masters op een opleidingsplaats, die intussen vaak ook al als master psycholoog of –pedagoog werkzaam zijn in de individuele gezondheidszorg. Afhankelijk van de werksituatie wordt dit als meer of minder gewenst gezien. De voorstellen over een directe aansluiting lossen op korte termijn het stuwmeer niet op. Er dient dan ook nader bepaald te worden hoe met dat stuwmeer om te gaan. Hierbij is het essentieel dat de kwaliteit van zorg voorop moet blijven staan: zorgverleners dienen te doen waartoe men bekwaam en bevoegd is, als bepaald in de Wet BIG.

Selectie: wie kan op welk moment in de vervolgstap instromen?
De selectie na de bacheloropleiding van de studenten voor de masteropleidingen die aansluitend een doorstroom naar de Gz-opleiding mogelijk maken, is een belangrijk proces. Voor de universiteiten is dit van groot belang gezien de restrictie van het aantal studenten dat potentieel kan worden opgeleid voor de individuele zorgverlening. Ondersteuning, facilitering en waardering van de inzet die aan de universiteiten nodig is, is essentieel. Ook het proces van masteropleiding (inclusief diploma) naar Gz-opleiding, waarbij zo weinig mogelijk uitval optreedt en tegelijkertijd de juiste personen het traject doorlopen, vereist een gedegen selectie. Het onderwerp "Selectie" vraagt dan ook om verdere uitwerking.

Onderscheid landelijk/regionaal/lokaal
De Opleidingsraad acht het van belang dat er bij de implementatie van het MLA duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen datgene wat landelijk geregeld dient te worden en wat regionaal of lokaal kan.

CONCEPT

Evaluatie
De Opleidingsraad zal vooraf de aanpak en criteria voor evaluatie van de invoering van het MLA bepalen.

EVC's.
In het slot van het advies wordt de aanpassing van de Gz opleiding op basis van Eerder Verworven Competenties (EVC's) genoemd. De Opleidingsraad ziet dit als een bruikbare aanpassing bij de huidige Gz-opleiding, maar uitsluitend voor de korte termijn en dus tijdelijk. De Opleidingsraad acht het ongewenst dat langdurige 'sprokkelroutes' bestaan op weg naar een Artikel 3-registratie en vindt juist het integraal volgen van een goed uitgewerkt opleidingstraject van grote waarde.

CONCEPT

Conclusie en samengevat Advies

De aanleiding voor het onderwerp "directe aansluiting" was het toenemend ontstaan van risico's voor kwaliteit van zorg, o.m. door de te beperkte beschikbaarheid van Gz-psychologen (en specialisten) gecombineerd met de inzet van te beperkt opgeleiden. Gelet op de aantallen in zorgvraagontwikkelingen en de ontwikkeling van het aanbod in Gz-psychologen, vraagt dit om een duurzame aanpak. Er zijn waarschijnlijk betrekkelijk eenvoudige verbeteringen mogelijk, maar naar het oordeel van de Opleidingsraad zal dit niet voldoende zijn om de opdracht uit het Bestuurlijk Akkoord te realiseren.
De Opleidingsraad adviseert in de aanpak dan ook onderscheid te maken tussen korte en langere termijn, maar wel beide trajecten nu te starten. Er is een goed momentum, er is al veel bekend over de problematiek en de oorzaken daarvan en er leven de nodige gedachten over mogelijke oplossingsrichtingen
De Opleidingsraad ziet, met de projectgroep, mogelijkheden voor winst door de implementatie van logistieke aanpassingen. Sommige zullen betrekkelijk eenvoudig te realiseren zijn, maar andere zullen echter meer discussie en uitwerking vereisen.
Hiernaast acht de Opleidingsraad het noodzakelijk dat er ook een aantal meer fundamentele aandachtspunten nader bekeken moeten worden om duurzaam, een effectieve en efficiënte, leerweg te realiseren die een eenvoudige aanpassing aan de afstemming tussen vraag en aanbod kan borgen, zowel t.a.v. de kwaliteit (de noodzakelijke competenties) als kwantitatief (het noodzakelijke aantal opgeleiden).

De volgende stappen

Task Force
Zowel vanuit de projectgroep, als vanuit de consultatieronde en andere bronnen, zijn veel aanvullende suggesties gedaan die gericht zijn op de verdere uitwerking. Deze suggesties vragen gedegen aandacht in een tempo waardoor de komende jaren ook daadwerkelijk tot resultaten in de aansluiting tussen master en Gz-opleidjng kunnen worden gekomen. Inzet en doorzettingsmacht is nodig om de vanuit maatschappelijk belang gewenste doelen te kunnen bereiken.
De Opleidingsraad onderschrijft in dit kader het voorstel van de projectgroep om een implementatiewerkgroep op te richten, die het hiervoor beschreven proces gaat begeleiden t.a.v. de verbetering van de logistieke aansluiting.
In verband met de voorziene principiële discussies en te maken afspraken acht de Opleidingsraad het gewenst dat de werkgroep de vorm van een Task force krijgt die de implementatie en doorontwikkeling van bovengenoemde aandachtspunten krachtig ter hand gaat nemen. De Task Force dient op die punten een finaal advies op te stellen voor beslissers.

Voorkomen moet worden dat de Task Force een herhaling wordt van de projectgroep, noch qua opdracht, noch qua samenstelling. De Task force dient 'gedragen' te worden door een gezaghebbende voorzitter. De afstemming met de opleidingsraad wordt geborgd door één lid van de Opleidingsraad op te nemen in de Task Force, die verder uit maximaal nog één à twee andere leden bestaat.
Onder en naast de Task Force kunnen werkgroepen specifieke punten uitwerken.

Conclusie

Samenvattend meent de Opleidingsraad dat we, passend bij deze fase, een advies aanbieden dat een goede kans van slagen heeft en waarmee voor nu is voldaan aan de opdracht.

De Opleidingsraad adviseert het ministerie van VWS om het advies over een optimale, directe aansluiting tussen Masters en Gz-opleiding over te nemen en samen met de Opleidingsraad, de universiteiten en de bij het Bestuurlijk Akkoord betrokken partijen, de verdere ontwikkeling ter hand te nemen. De FGzPt c.q. de Opleidingsraad neemt hierin graag de voortrekkersrol op zich.

CONCEPT

Bijlagen:

- Advies van de projectgroep
- Samenstelling projectgroep en overzicht proces
- Argumentenkaart

CONCEPT

Bijlage bij Concept Advies d.d. 200819 Aansluiting Masters – GZ-opleiding (AMG), Landelijke Opleidingsraad Psychologische BIG-beroepen, Utrecht XXX 2019

Projectgroep AMG: proloog en advies AMG

Proloog

In dit rapport starten we voor de duidelijkheid met de presentatie van ons advies. Daarmee beginnen we dit rapport met de uitkomst van ons werk. In de volgende onderdelen wordt aangegeven welke kaders en activiteiten hebben geleid tot dit advies. In aparte bijlagen worden de verschillende onderdelen in detail toegelicht.
Het advies is tot stand gekomen op basis van zorgvuldige afwegingen van de vertegenwoordigers van verschillende betrokken partijen die hebben deelgenomen aan de projectgroep. De achterban van deze vertegenwoordigers heeft nog geen kennis kunnen nemen van dit rapport. Gezien hun betrokkenheid en belangen zullen zij dat wel graag willen. Een communicatieplan was deel van de opdracht, maar de projectgroep moet dit vanwege tijdgebrek helaas teruggeven aan de Opleidingsraad. De projectgroep raadt wel aan zo spoedig mogelijk een nader communicatieplan op te stellen en dat aan de betrokken partijen bekend te maken. Op deze manier zal het draagvlak sterk kunnen blijven.
Wanneer de Opleidingsraad verder gaat met dit advies, raden wij bovendien aan een implementatie werkgroep in te richten, en die opnieuw te laten bestaan uit vertegenwoordigers van de diverse betrokken partijen.
De betrokkenheid van de verschillende partijen is groot. Het nut van een directe aansluiting tussen master en gz-opleiding wordt gedeeld. Wij hebben er vertrouwen in dat de uitwerking van ons advies met enthousiasme wordt opgepakt.

De projectgroep,
Juli 2019

Advies

Voortvloeiend uit de analyse van bestaande plannen voor aanpassingen van masteropleidingen en mogelijkheden tot betere aansluiting tussen de masteropleidingen en de gz-opleiding, evenals uit de gesprekken met diverse betrokken partijen en personen, stelt de projectgroep voor om een Model van Logistieke Aansluiting (MLA) als basis te hanteren voor directe aansluiting.
Op basis van een goed uitgewerkte selectieprocedure en het draagvlak dat de werkgroep voor de directe aansluiting heeft geconstateerd, lijkt dit model op dit moment de beste, want het betreft binnen afzienbare termijn een haalbare, keuze. Dit model vergt geen ministeriële verschuivingen van wet en regelgeving omtrent master en gz-opleiding, geen verschuiving in financieringsstromen en het zal onder voorwaarden van goede afstemming met betrekking tot selectie van kandidaten en zorgvuldige capaciteitsramingen het capaciteitsprobleem reduceren tot nul en zorgen voor het op termijn snel beschikbaar komen van gz-psychologen zonder wachttijd. Tegelijkertijd nodigt dit model uit tot meer inhoudelijke afstemming van het gehele leertraject van de psy-BIG opleidingen te komen.

Meer specifiek zijn de aspecten die om nadere doelgerichte uitwerking of invulling vragen om tot uitvoering van dit Model van Logistieke Aansluiting te komen de volgenden:

- Een landelijke raming van het aantal benodigde gz-psychologen voor de gezondheidszorg waarbij ook rekening is gehouden met de hoeveelheid werk die nu gedaan wordt door masters werkzaam op plekken bedoeld voor, maar niet ingevuld door, een gz-psycholoog;
- Op basis van deze raming komen tot landelijk beleid/landelijke afspraken met zorgaanbieders zodat zij arbeidsplekken voor gz-psychologen ook alleen nog maar door deze gz-psychologen in zullen vullen;
- Op basis van voorgaande voorwaarden kan vervolgens de werkelijke opleidingsbehoefte aan gz-psychologen per jaar afgeleid worden, welke dan alleen nog maar in combinatie met een beschikbaarheidsbijdrage opgeleid zullen worden;
- De gz-opleidingsinstellingen leiden dit benodigde aantal gz-psychologen op. Daarbij kunnen de hoofdopleiders in afstemming met TOP-opleidingsplaatsen afspraken maken met de universiteiten en de praktijkopleidingsinstellingen over het aantal PIOG's die zij met een directe aansluiting aan hun masteropleidingen kunnen gaan toelaten;

- De praktijkopleidingsinstellingen leveren het benodigde aantal opleidingsplaatsen voor deze specifieke PIOG's. Daarvoor committeren zij zich aan dit specifieke opleidingsmodel. Een financiële prikkel met geoormerkte beschikbaarheidsbijdragen zal daarin, zolang dit opleidingsmodel nog niet de staande praktijk is, in eerste instantie bijzonder behulpzaam zijn;
- De universiteiten komen, bij voorkeur gezamenlijk, tot de afspraak specifieke selectieve klinische masteropleidingen in te stellen. Dit houdt in dat er sprake is van een aantal selectiemomenten waarin slechts een relatief beperkt aantal, studenten worden toegelaten.
- De logistieke aansluiting zal tevens meer inhoudelijke afstemming tussen universiteit, opleidingsinstelling en praktijkopleidingsinstellingen noodzakelijk maken op de gebieden van aansluiting van het wetenschappelijk en praktisch karakter van de curricula en de verschillende selectieprocedures. Een aparte werkgroep 'Selectieve Master' zal dit gaan begeleiden waarin de betrokkenen per regio vertegenwoordigd zijn. Voorgesteld wordt deze werkgroep, middels een verzoek van de FGzPt/Opleidingsraad daartoe, in te laten stellen door de VSNU (Stuurgroep Onderwijs, Onderzoek en Valorisatie).
- Het model wordt geïmplementeerd en geregeld geëvalueerd door een in te stellen werkgroep 'Implementatie MLA'. Bij de evaluatie zullen ook de resultaten van bovengenoemde werkgroep 'Selectieve Master' betrokken worden. De werkgroep 'Implementatie MLA' zal worden ingesteld door de FGzPt.
- Door de werkgroep 'Implementatie MLA' zal op basis van de resultaten van de uitgevoerde evaluaties van de voortgang van MLA de eventuele:
    - wenselijkheid (nu nog verdeeld bij de verschillende partijen);
    - mogelijkheid (op korte termijn gezien belangrijke systeemaanpassingen die daarvoor nodig zijn nog niet haalbaar) en;
    - noodzaak (inhoudelijk pas echt te bepalen op basis van de bereikte samenwerking tussen praktijk en universiteit in het kader van de werkzaamheden van de werkgroep 'Selectieve Master' en de implementatie van het MLA)

  van een nog intensievere, meer structurele integratie worden besproken met VWS en FGzPT.

Het directe aansluitingsmodel is als opleidingsmodel schaalbaar. Dat wil zeggen dat er met meer of minder plaatsen begonnen kan worden, waarna het in de loop van een aantal nader te bepalen jaren tijd stapsgewijs uitgebreid kan worden naar alle gz-opleidingsplaatsen. Daarmee biedt het de mogelijkheid om het nog bestaande 'stuwmeer'[1] via de reeds bestaande routes grotendeels op te laten drogen. Op enig moment kan ook nog geëvalueerd worden wat de resterende omvang van dit stuwmeer is en hoe hiermee om te gaan.
Het doel van het advies is om uiteindelijk nagenoeg alle 'beschikte' opleidingsplaatsen als aansluitingsplaatsen te realiseren; ofwel 90% van de opleidingsplaatsen die TOP verdeelt. In het kader van meer administratieve en logistieke redenen kan een maximale tussentijd tussen formele masteruitstroom en gz-instroom van maximaal 12 maanden worden toegestaan. Voor 10% van deelnemers kunnen afzonderlijke trajecten samengesteld worden om individuele situaties te kunnen accommoderen (bijvoorbeeld voor zij-instromers).
Een belangrijke voorwaarde voor het slagen van dit model is het verder betrekken van, en draagvlak creëren bij de universiteiten, de praktijkinstellingen en de opleidingsinstellingen. Vanuit de projectgroep bestaat uiteindelijk bij alle partijen een gedeeld draagvlak voor dit plan. Betrokkenheid van het ministerie van VWS, van TOP en van het Capaciteitsorgaan is van belang voor de borging van voor de aansluiting geoormerkte opleidingssubsidies. Betrokkenheid van het ministerie van OCW als toehoorder is van belang.
Voor de realisatie is vanuit de gevraagde logistieke aanpassingen een goede samenwerking tussen universiteit, praktijkinstellingen en opleidingsinstelling onontbeerlijk. Meer inhoudelijke

[1] Het stuwmeer betreft het aantal personen dat een master heeft afgerond en aan aanvullende voorwaarden (de zgn. LOGO-verklaring) heeft voldaan om in aanmerking te kunnen komen voor een gz-opleidingsplaats.

afstemming tussen universiteit en praktijk en opleidingsinstelling zal hiervan het gevolg zijn en actief worden bevorderd.

De directe aansluiting tussen master en gz-opleiding lost een aantal problemen rondom de benodigde capaciteit aan gz-psychologen en snelheid van het beschikbaar komen van deze gz-psychologen voor de arbeidsmarkt voor de middellange termijn op. Een directe aansluiting draagt het ook in zich de kwaliteit van de zorg voor patiënten in algemene zin te verbeteren. Maar het lost het huidige stuwmeer van masters die graag een opleidingsplaats willen niet op en leidt op korte termijn ook niet direct tot meer gz-psychologen. Daarvoor zijn nadrukkelijk aanpalende oplossingen nodig. Zoals in de vorm van het verhogen van de opleidingscapaciteit, door verhoging van de budgetaire ruimte van de beschikbaarheidsbijdragen voor de opleiding tot gz-psycholoog. En het verkort opleiden van kandidaten met eerder verworven competenties, zoals momenteel ontwikkeld wordt door de hoofdopleiders van de gz-opleiding..

Bijlage bij advies AMG: samenstelling projectgroep en proces

Samenstelling projectgroep

Prof. Dr. A. Arntz, voorzitter convent hoogleraren Klinische Psychologie
Prof. Dr. A. van Baar, hoofdopleider GZ K&J Utrecht
mw. Dr. A. van den Broek, P-opleider GGZ Breburg, lid bestuur LPO
prof. Dr. T. Bouman, hoofdopleider GZ V&O Groningen, voorzitter HCO GZ
mw. Drs. M. van Dam, Directeur RINO Amsterdam
mw. Dr. J. Dijkstra, P-opleider Maastricht UMC, lid bestuur LPO
Prof. Dr. M. de Jonge, lid convent hoogleraren Orthopedagogiek
mw. Dr. H. van t Land, Directeur Centrale RINO Groep, Utrecht
mw. Drs. T. Prinsen, P-opleider Dimence, voorzitter bestuur LPO (tot 26 juni 2019)
mw. Dr. M. Schoorl, hoofdopleider GZ V&O Leiden
Prof. Dr. J. Spikman, voorzitter convent hoogleraren Neuropsychologie
Prof. Dr. M. Verbraak, hoofdopleider GZ Nijmegen
Prof. Dr. M. Westenberg, lid convent hoogleraren Ontwikkelingspsychologie
Prof. Dr. R. Wiers, lid convent hoogleraren Klinische Ontwikkelingspsychologie

Voorzitter
Dr. P. Verbraak, onafhankelijk voorzitter (1 februari 2019 – 1 juli 2019)

Secretaris
Mr. Drs. R. Verrips

Proces

- op 7 maart 2018 initiatief tot wekgroep genomen, met als eerste doel:…XXX
- gaandeweg is de werkgroepsamenstelling vervolmaakt, met de conclusie in oktober dat dit nu het geval was
- de werkgroep maakte een concept projectvoorstel, incl. doelstelling/opdracht
- in november werd de werkgroep, in de vorm van een projectgroep, onder de toen ingestelde opleidingsraad gebracht. De opleidingsraad nam de samenstelling van de werkgroep over en formuleerde, in afstemming met de projectgroep, een opdracht, gebaseerd op hetgeen door de werkgroep al was geformuleerd in het projectvoorstel en de opdracht uit het Bestuurlijk Akkoord. Vertrekpunt was de notie dat een directe aansluiting noodzakelijk was.
- De FGzPt resp. opleidingsraad voorzag de projectgroep van een secretaris en een onafhankelijk voorzitter, beide niet als lid van de projectgroep.
- De feitelijke start van de adviesontwikkeling was november 2018; doorlooptijd derhalve een half jaar. De werkgroep resp. projectgroep kwam in totaal XXX bijeen; hiernaast werden diverse telefonische vergaderingen gehouden
- Een aantal punten werden in subgroepen nader uitgewerkt
- Een belangrijke bron van informatie leverde de op 1 februari 2019 georganiseerde invitational conference.
- Er waren al enige modellen voor een betere aansluiting ontwikkeld. Deze werden geanalyseerd en ook besproken tijdens de invitational conference. Gaandeweg werden deze teruggebracht tot enkele hoofdrichtingen. Deze werden voorgelegd aan NVAO (op advies van OCW) en aan veldpartijen in draagvlakgesprekken: patientvertegenwoordigers (via Mind), studenten, opleidelingen, RvB-leden, p-opleiders. Van alle bijeenkomsten werden verslagen gemaakt. De (16) RvB-leden werden telefonisch geïnterviewd, het gesprek werd opgenomen en door een derde uitgewerkt. Vervolgens werden die verslagen geanalyseerd en samengevat door een externe deskundige.
- Het voorstel/advies werd op 12 juli 2019 aangeboden aan de opleidingsraad. De opleidingsraad ontving brieven van opleidingstichtignen met de vraag om, voordat het advies aan VWS aangeboden zou worden, nog hun visie te kunnen geven en een brief van de conventen met de strekking dat men oordeelde dat onvoldoende de noodzakelijke afstemming van curricula benoemd was in het advies van de projectgroep, naast de aanbeveling de stichtingen te betrekken.
- De opleidingsraad besprak het advies op 18 juli en oordeelde dat een consultatieronde gewenst zou zijn. Deze werd in de zomer ingezet, waarna de Opleidingsraad op 12 september het voorliggende advies vaststelde.

AANSLUITING MASTER - GZ VERBETEREN

WAAROM?

PATIËNTVEILIGHEID IN GEVAAR DOOR LANGE WACHTLIJSTEN

- Risico op calamiteiten vergroot
- Patiënten worden ontmoedigd en klachten verergeren
- Juiste zorg op juiste plek niet haalbaar

DE KWALITEIT VAN ZORG WORDT BEDREIGD

- Groot tekort aan BIG-geregistreerde psychologen: 950 GZ-psychologen en 150 klinisch psychologen te weinig in 2020
- Masterpsychologen zonder BIG-registratie werken in de zorg: problemen met verantwoordelijkheid (onbevoegd, onbekwaam, geen tuchtrecht)
- Te weinig gespecialiseerde kennis in wijkteams waardoor zorgkosten stijgen

TE WEINIG GZ-OPLEIDINGSPLAATSEN: STUWMEER VAN WACHTENDE MASTERPSYCHOLOGEN

- Inefficiënt: instromen in de GZ-opleiding duurt gemiddeld 5 jaar dus lager opleidingsrendement
- Onbetaalde werkervaringsplekken zijn problematisch en onwenselijk

DE KLOOF TUSSEN DE UNIVERSITEIT EN DE PRAKTIJK NEEMT TOE

- Aansluiting master en GZ-opleiding is niet goed: minder up-to-date wetenschappelijke kennis en onderzoeksvaardigheden bij deelnemers GZ-opleiding
- Negatief effect op innovatie en evidence based (be)handelen
- Hoofdopleiders en hoogleraren die voldoen aan wetenschappelijke eisen én beschikken over BIG-registraties zijn niet te vinden
- Staf en onderzoek aan universiteiten zijn toenemend vervreemd van de praktijk
- Academische interesse en attitude weegt te weinig mee bij selectie GZ-opleiding

TEKORT AAN GEÏNTERESSEERDEN VOOR DE KP-OPLEIDING

- Inefficiënt: late instroom in de GZ-opleiding dus late doorstroom naar de specialistische opleiding
- Onvoldoende wetenschappelijke continuïteit in opleidingen vormt drempel om aan de KP-opleiding te willen beginnen
- Mogelijke kandidaten hebben al banen, bevinden zich in een drukke levensperiode, hebben andere interesses ontwikkeld en verminderde animo om nogmaals jaren in opleiding te gaan

DAAROM!

- Het acute tekort aan GZ-psychologen kan op korte termijn worden gereduceerd
- Positief effect op wachtlijsten
- Transparantie en patiëntveiligheid vergroot: geen BIG-lozen in de GGZ
- Meer GZ-psychologen die eerder kunnen worden ingezet leveren langer en meer zorg
- Snelle aanpassing aan opleidingsbehoefte mogelijk
- Eerder en efficiënter opleiden leidt tot een groter aantal GZ-psychologen en voorkomt nieuw tekort
- Een geïntegreerd opleidingstraject leidt tot grotere efficiëntie, kostenreductie en hogere kwaliteit van zorg

- Meer GZ-psychologen stromen eerder door naar de specialistische opleidingen en wetenschappelijke vaardigheden en aansluiting bij de academia over gehele traject zijn geborgd; het daadwerkelijk opleiden van voldoende scientist-practioners is winst voor onderzoek én klinische praktijk
- Het voorkomt een 'lost generation' en vergroting van het bestaande stuwmeer doordat meer basispsychologen worden opgeleid

HOE?

CREËER EEN SELECTIEVE MASTER MET DOORSTROOM NAAR GZ-OPLEIDING

SELECTEER DEZE STUDENTEN OP KWALITEIT EN MOTIVATIE

MAAK VAN DE MASTER - GZ - KLINISCH (NEURO)PSYCHOLOOG OPLEIDINGEN EEN GEÏNTEGREERD TRAJECT

VERRUIM DE OPLEIDINGSCAPACITEIT VOOR DE GZ-OPLEIDING

VERKORT DE GZ-OPLEIDINGSTIJD DOOR RUIMERE VRIJSTELLINGSREGELINGEN VOOR HET STUWMEER OM ACUUT TEKORT TE REDUCEREN